

Előadásomban arra keresem a választ, hogy az ún. NATO-kémek megítélése a rendszerváltással miért nem kapott ellentétes előjelet, és miért nem történhetett meg ez idáig az oly sokak által követelt rehabilitálásuk.

Vizsgálatom fókuszában ezúttal Rimner Gábor esete áll. A vonatkozó cikkek, filmanyagok, valamint az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában fellelhető anyagok két, eltérő kémtörténetet tárnak elénk. A bennem felmerülő kérdések megválaszolása érdekében, személyesen kerestem fel az egykori kémeket.

Szekeres Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Közvetlen kompromisszummentesség – a népszavazás intézmények előnyei és hátrányai

A népszavazás a demokrácia eredeti elveinek, a többségi döntéshozatalnak, és a népszuverenitásnak a legdirektebb megtestesülése, azonban a modern korban kialakult képviselői demokrácia rendszerében kivételesen alkalmazott, komplementer intézménnyé vált. A közvetlen demokrácia különböző formáit számos állam használja, mindazonáltal nem tartozik a gyakran alkalmazott politikai eszközök közé (kivéve Svájcban).

Több ok áll a mögött, hogy a népszavazás általánosan nem képezi részét a mindennapi politikai életnek, bár a közvetlen demokrácia elvi szinten egy eszményi megoldás a tömegek döntésbe történő bevonása által, ennek kivitelezése nem minden esetben meggyőző erejű. Hiába gondolunk a népszavazásra úgy, mint a kormányzat külső ellensúlyára a parlamentáris rendszerekben, gyakran kritikák tárgyát képezi olyan szempontok szerint, mint a szuverenitás, hatáskörök, legitimitás, a kontrollszerep, az egyenlőség biztosítása, informatív jelleg, mobilizálás, kompromisszumkészség. Itt nem a nép politikai szerepét idealizáló, vagy éppen elitista lealacsonyító nézetek ütköznek, hanem egy tömegeket megmozgató szavazási mód létjogosultsága, alkalmazásának elvi alátámasztásai, illetve buktatói, valamint levezetésének mikéntje kerül a vita középpontjába. Az intézményhez kötődik azon problémafelvetés is, miszerint a népszavazás csupán eszközzé silányult a politikai szereplők kezében, és valójában a voksolások a feltett kérdéstől független érdekérvényesítésről szólnak.

Előadásomban a közvetlen demokrácia rövid tipológiai ismertetése után a népszavazás alkalmazása melletti és elleni érveket veszem sorra, majd az eszközként való használatára is kitérek.

Benkó Márk (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Változó perspektívák. A Brexit hatása az Európai Unió biztonság- és védelempolitikájára

Az Európai Unió jövője körüli kérdéseknek szignifikáns részét képezik a jelenleg is zajló Brexit-tárgyalások az Egyesült Királyság és az Unió között. Nagy-Britannia, mint az európai kontinens egyik legnagyobb gazdasági, diplomáciai és katonai

hatalommal rendelkező állama példa nélküli feladat elé állítja az európai integrációs szervezetet. Jelen dolgozat legfontosabb vizsgálati tárgya a kiválás okozta változások mind brit, mind európai szintéren. A szigetország védelempolitikájában a hagyományosan szoros angolszász szolidaritás és együttműködés további erősödése várható, ám a teljes izoláció az európai biztonság- és védelempolitikától már csak geopolitikai okokból sem feltételezhető; várhatóan az együttműködés egy új struktúra keretein belül folytatódni fog. Az Európai Unió elveszíti egyik nukleáris hatalommal bíró tagországát, annak minden, nem elhanyagolható méretű katonai, hírszerzési és infrastrukturális potenciáljával együtt, ugyanakkor a britek, mint az uniós KKBP mélyítésének egyik legnagyobb gátja kiesésével lehetőség nyílik a gyorsabb ütemű fejlődésre és hatékonyabb biztonságpolitikára. A vizsgálódás során számolni kell továbbá az Egyesült Államokkal, vagy épp Franciaországgal és Németországgal is. Álláspontjaik és ambícióik tagadhatatlanul meghatározó befolyással bírnak a Brexit-tárgyalásokra.

Pintér Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az al-Shabaab és a somáliai klánrendszer kapcsolata

Afrika Szarvának legkritikusabb pontja biztonsági szempontból Szomália. 1990-től anarchia uralkodott, különféle milíciák és szövetségek csaptak össze egymással a polgári lakosságot sem kímélve. Ekkor nemzetközi jogi értelemben a *bukott állam* kategóriába süllyedt az ország.

Az új évezred beköszöntével az Iszlám Bíróságok Szövetsége vált az uralkodó hatalommá Szomáliában, azonban uralmuk rövid életűnek bizonyult, hiszen egy intervenciós tömörülés véget vetett ennek. Ekkor lépett a színre az al-Shabaab. Ez a szervezet máig meghatározó, bár 2011-hez képest jelentős területi veszteségeket szenvedtek. A másik fontos elem maga a klánrendszer, ami az egész somáliai társadalmi életet behálózza és irányítja. Kettejük kapcsolata ma már igencsak jelentős, hiszen ahhoz, hogy ma bármely hatalom erős maradjon Szomáliában, nélkülözhetetlen a klánrendszerhez való alkalmazkodás. Az al-Shabaab ezt hamar felismerte, azonban ez a viszony igencsak sérülékeny.

Dolgozatom lényegi kérdése, hogy az al-Shabaab túl tudja-e szárnyalni a klánrendszert, ahogy azt létrejöttekor hangoztatta, illetve a jelenlegi kormánynak milyen lehetőségei vannak a szervezet felszámolását illetően.

Varga Zsolt (KRE Biztonságpolitikai Szakkollégium)

Szovjet-orosz érdekek Szíriában

A Baász párt hatalomra jutását követően Szaláh Dzsadíd oly mértékben kötelezte el magát Moszkva felé, hogy felmerült róla, hogy a KGB ügynöke. Hafez el-Aszad próbálta ugyan csökkenteni a szovjet befolyást, de gyorsan rá kellett döbbsennie, hogy biztos segítségre csak a szocialista blokkból számíthat.